

Міністерство освіти і науки України
Національний аерокосмічний університет ім. М. Є. Жуковського
«Харківський авіаційний інститут»

Кафедра документознавства та української мови (№ 801)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Гарант освітньої програми

(підпис)

О. О. Карпенко

(ініціали та прізвище)

«30» 08 2021 р.

**СИЛАБУС
НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

Основи науково-дослідної діяльності

(назва навчальної дисципліни)

Галузь знань: 02 Культура і мистецтво
(шифр і найменування галузі знань)

Спеціальність: 029 Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
(код і найменування спеціальності)

Освітня програма: Інформаційна, бібліотечна та архівна справа
(найменування освітньої програми)

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)

Силабус введено в дію з 01.09.2021 року

Харків – 2021 р.

Розробники:

Прилуцька А. Є., зав. каф. 801, к. філос. н., доц. _____,

Шемаєва Г. В., проф., д. н. із соц.комунікацій, проф. _____

Силабус навчальної дисципліни розглянуто на засіданні кафедри документознавства та української мови (№ 801)

Протокол № 1 від « 30 » серпня 2021 р.

Завідувач кафедри канд.філос.наук, доцент _____ А. Є. Прилуцька
(науковий ступінь та вчене звання) (підпис) (ініціали та прізвище)

Погоджено з представником здобувачів освіти:

Голова наукового гуртка каф. № 801 _____ І. С. Казарцева
(підпис) (ініціали та прізвище)

1. Загальна інформація про викладача

Шемаєва Ганна Василівна, доктор наук із соціальних комунікацій, професор, професор кафедри документознавства та української мови.

В університеті викладає дисципліни: «Міжнародна інформація», «Основи захисту інформації та інтелектуальна власність», «Основи науково-дослідної роботи», «Інформаційно-бібліографічне забезпечення технічної діяльності».

Напрями наукових досліджень: наукові комунікації, професійні міжнародні комунікації, галузеві інформаційно-бібліотечні ресурси, міжкультурний діалог у контексті інформаційно-бібліотечної взаємодії, міжнародна проєктна діяльність в бібліотечно-інформаційній сфері.

Контактна інформація: annashemaeva@ukr.net

2. Опис навчальної дисципліни

Семестр, в якому викладається дисципліна – четвертий

Обсяг дисципліни: __6__ кредитів ЄКТС/ __180__ годин, у тому числі аудиторних – __80__ год., самостійної роботи здобувачів – 100__ год.

Форма здобуття освіти – денна, дистанційна, заочна

Дисципліна обов'язкова

Види навчальної діяльності – лекції, семінарські/практичні заняття, самостійна робота

Види контролю – поточний, модульний контроль, іспит

Мова викладання – українська

Пререквізити – одержання знань базується на компетенціях, що формуються навчальними дисциплінами «Українська мова (за професійним спрямуванням)», «Документознавство», «Філософія».

Кореквізити – дисципліна тісно пов'язана з вивченням «Риторики», «Ділових комунікацій», «Інтернет технологій і ресурсів» та забезпечує подальшу наукову комунікацію й дослідницьку діяльність студентів під час підготовки, захисту курсових та кваліфікаційних робіт.

3. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу – сформувати у студентів уявлення про науково-дослідну діяльність та навчити самостійно аналізувати наукові тексти, здійснювати наукові дослідження в межах студентської науки.

Завдання – навчити студентів розуміти сутність та завдання науково-дослідної роботи; розкрити зміст сучасної наукової комунікації та її компонентів; охарактеризувати особливості наукової мови; ознайомити студентів з різними видами наукової інформації, з методикою проведення наукового дослідження та правилами оформлення наукової роботи.

Згідно з вимогами освітньо-професійної програми студенти повинні досягти таких **компетентностей**:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, до аналізу й синтезу, узагальнення інформації в процесі підготовки первинних і/або вторинних документів, зокрема в науково-дослідній галузі;

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та професійної діяльності в інформаційно-сервісній галузі системи соціальних комунікацій, зокрема для організації науково-дослідної діяльності;

ЗК6. Навички використання інформаційних і комунікативних технологій для реалізації професійних комунікацій із надання інформаційних продуктів та послуг, зокрема в забезпеченні наукової діяльності;

ЗК7. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел для задоволення інформаційних потреб споживачів, зокрема с використанням методів та методологій наукових досліджень.

ФК1.Здатність здійснювати відбір, аналіз, оцінку, систематизацію, моніторинг, організацію, зберігання, розповсюдження та надання в користування інформації та знань у будь-яких форматах;

ФК8.Здатність до подальшого навчання з високим рівнем автономності, постійного підвищення рівня інформаційної культури;

ФК14.Здатність опановувати та застосовувати технології системного аналізу наукової інформації.

Програмні результати навчання:

РН1.Знати і розуміти наукові засади організації, модернізації та впровадження новітніх технологій в інформаційній, бібліотечній та архівній діяльності;

РН5.Узагальнювати, аналізувати і синтезувати інформацію в діяльності, пов'язаній із її пошуком, накопиченням, зберіганням та використанням;

РН11. Здійснювати пошук інформації в різних джерелах для розв'язання професійних завдань щодо надання інформаційних послуг та продуктів релевантних запитам споживачів, зокрема в галузі сучасних наукових досліджень;

РН18. Навчатися з метою поглиблення набутих та здобуття нових фахових знань для забезпечення конкурентоздатності на ринку праці в сучасному соціокультурному середовищі, зокрема для організації наукової діяльності.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Інформаційна база науки

Тема 1.Поняття, сутність, завдання та структура науки

Форма занять: лекції/семінарські/практичні/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 10 год.

Предмет та завдання курсу. Поняття науки. Наука як форма діяльності. Наука як сукупність наукових знань. Сутність науки. Цілі науки. Завдання

науки. Історія становлення сучасної науки. Докласична, класична та посткласична наука. Сучасні класифікації наук. Структура науки. Галузевий устрій науки.

Теми семінарського/ практичного заняття: 1) Історичні аспекти розвитку науки ; 2) Класифікація наук; 3) Особливості галузевої науки.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи – Витоки науки як сфери людської діяльності. Наукові революції. Значення науки для розвитку суспільства.

Тема 2. Система організації наукової діяльності в Україні.

Форма занять: лекції/семінарські/практичні/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 10 год.

Наука в Україні. Академічна, вузівська та прикладна наука. Суб'єкти наукової діяльності. Вчені ступені та звання. Посади науковців. Наукові, науково-педагогічні та науково-технічні працівники. Підготовка наукових кадрів в Україні. Організація наукової діяльності в інформаційній, бібліотечній та архівній сфері. Академічні установи та вищі навчальні заклади в галузі бібліотекознавства, документознавства та архівознавства. Спеціалізовані вчені ради із захисту дисертацій.

Теми семінарського/ практичного заняття: 1) Структура науково-дослідницької роботи студентів у ВНЗ; 2) Специфіка інтелектуальної діяльності; 3) Організація та психологія наукової творчості.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи: 1) Підготовка наукових кадрів в Україні 2) Надати перелік наукових ступенів та вчених звань з короткою характеристикою.

Тема 3. Наукова комунікація

Форма занять: лекції/семінарські/практичні/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 10 год.

Поняття про наукову комунікацію. Призначення наукових комунікацій. Система наукових комунікацій. Форми, види комунікацій: усні, письмові, електронні (віртуальні) комунікації. Канали комунікації: безпосередні та опосередковані, формальні та неформальні, документні та недокументні. Суб'єкти наукової комунікації. Комунікаційні відношення. Наукові школи, їх класифікації, особливості. Сучасні моделі міжнародних комунікацій в науці.

Теми семінарського/ практичного заняття: 1) Система наукових комунікацій, її особливості; 2) Неформальні форми наукової комунікації; 3) Наукова школа як засіб наукової комунікації.

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи: 1) Характеристика конкретної наукової школи; 2) Сучасні моделі наукових комунікацій

Тема 4. Наукова інформація та її джерела

Форма занять: лекції/семінарські/практичні/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 10 год.

Поняття наукової інформації. Характерні риси та особливості наукової інформації. Друковані видання як джерело наукової інформації. Монографії. Періодичні видання як основний канал наукової комунікації. Стаття. Фахові видання з документознавства та інформаційно-бібліотечної діяльності. Довідники та енциклопедичні словники. Спеціальні бібліографічні видання. Міжнародні наукометричні бази.

Теми семінарського/ практичного заняття:

1. Скласти список професійних наукових видань у галузі діяльності
2. Надати характеристику кожному виданню за наступною схемою:

п/п	Назва	Засновник	Періодичність видання	Тип видання	Назви провідн рубрик

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи: 1) Джерельна база наукової інформації. 2) Електронні інформаційні ресурси

Модульний контроль. Модульна контрольна робота № 1.

Змістовий модуль 2. Організація наукового дослідження

Тема 5. Наукове дослідження та його структурні компоненти

Форма занять: лекції/семінарські/практичні/самостійна робота.

Обсяг аудиторного навантаження – 10 год.

Поняття наукового дослідження. Види наукових досліджень. Теоретичні та практичні наукові дослідження. Фундаментальні та прикладні дослідження. Експериментальні, описові, методичні, історико-біографічні дослідження. Польові дослідження. Структура наукового дослідження. Компоненти наукового дослідження. Об'єкт та предмет наукового дослідження. Мета та завдання дослідження. Актуальність та наукова значущість дослідження. Рівні наукового дослідження. Теоретичний та практичний рівень пізнання. Проблема, гіпотеза та теорія як елементи теоретичного рівня пізнання. Структурні елементи теорії. Аксиоми та наукові гіпотези. Судження, явища та факти. Наукові концепції.

Теми семінарського/ практичного заняття: Визначення об'єкта та предмета наукового дослідження. Обговорення мети та завдання конкретного дослідження (командна робота).

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи: Визначити дефініції наступних базових понять: Наука; Наукове пізнання; Наукова ідея; Гіпотеза; Закон; Судження; Умовивід; Теорія; Наукова концепція.

Тема 6. *Методологія наукового дослідження*
Форма занять: лекції/семінарські/практичні/самотійна робота.
Обсяг аудиторного навантаження – 10 год.

Поняття методології та методів дослідження. Методи теоретичного та емпіричного рівнів. Загальнонаукові та спеціальні методи. Рівні методології дослідження. Філософські методи пізнання. Загальнонаукові методи: аналіз, синтез, дедукція, індукція, аналогія. Методи теоретичного рівня. Аксиоматичний та гіпотетичний методи. Формалізація, абстрагування, історичний метод. Системний метод. Системний, функціональний та структурний аналіз. Методи емпіричного рівня. Спостереження, описання, порівняння. Соціологічні методи: анкетування, інтерв'ю, фокус-групи, тестування. Експеримент та моделювання.

Теми семінарського/ практичного заняття: 1) Філософські методи пізнання; 2) Підготовка до анкетування, складання анкети.

Обсяг самотійної роботи здобувачів – 14 год.

Теми, види робіт, що належать до самотійної роботи: 1) Назвати головні функції методології наукового дослідження. 2) Надати характеристику науковим методам.

Тема 7. *Методика проведення наукового дослідження*
Форма занять: лекції/семінарські/практичні/самотійна робота.
Обсяг аудиторного навантаження – 10 год.

Стадії та етапи наукового дослідження. Підготовчий етап. Проведення емпіричних спостережень. Вибір теми дослідження. Ознайомлення з узагальнюючими працями по темі. Пошук і робота з спеціальною літературою. Складання структурного плану майбутнього дослідження. Приблизна послідовність написання тексту дослідження: підготовка основної частини роботи – розділів, параграфів згідно з розгорнутим планом дослідження; робота над вступом, написання загальних висновків; складання списку літератури, списку скорочень. Підготовка схем, ілюстрацій, мап та підписів до них. Місце їх розміщення в тексті роботи. Оформлення посилань на літературні джерела в тексті.

Теми семінарського/ практичного заняття: Складання структурного плану майбутнього дослідження (командна робота)

Обсяг самотійної роботи здобувачів – 14 год.

Теми, види робіт, що належать до самотійної роботи: Особливості оформлення посилань на літературні джерела в тексті. Скласти перелік з 10-15 джерел за обраною темою та оформити як посилання відповідно до стандарту.

Тема 8. *Оприлюднення результатів наукового дослідження*
Форма занять: лекції/семінарські/практичні/самотійна робота.
Обсяг аудиторного навантаження – 10 год.

Поняття оприлюднення результатів наукового дослідження. Способи та види оприлюднення результатів дослідження. Захист, повідомлення, звіт, публікація, виступ з докладом. Звіт з науково-дослідної роботи: правила

оформлення та захисту. Повідомлення та доповідь. Виступ на науковій конференції. Тези доповіді та їх публікація. Курсова робота та її захист. Дипломна робота та її захист. Анотації до курсових та дипломних робіт. Наукові публікації. Види наукових публікацій. Монографія, стаття, повідомлення, рецензія, розвідка. Підготовка дослідження до публікації. Редагування тексту. Отримання рецензії. Оприлюднення результатів дослідження в ЗМІ. Електронні публікації в Інтернеті та особливості їх підготовки.

Теми семінарського/ практичного заняття: Підготовка тез наукової доповіді. Сформулювати проблему, вирішення якої потребує наукового дослідження. Представити схематичну структуру тез наукової доповіді: обґрунтування – доказ – аргумент – результат – перспективи (командна робота).

Обсяг самостійної роботи здобувачів – 12 год.

Теми, види робіт, що належать до самостійної роботи: Курсова і дипломна робота. Загальні вимоги до змісту, структури та оформлення курсової роботи як кваліфікаційного дослідження. Різновиди курсових робіт.

Модульний контроль. Модульна контрольна робота № 2.

Модуль 2.

5. Індивідуальні завдання

Індивідуальне завдання (контрольна робота (РК), що виконується під час самостійної роботи за темою «Теоретичні та практичні аспекти науково-дослідної роботи студентів сучасних ЗВО».

6. Методи навчання

У навчальному процесі використовуються: лекції словесні, наочні, зокрема: (лекції-презентації, лекції-бесіди, лекції-дискусії, пояснення), практичні заняття (семінари-дискусії, презентації, фокус-групи); практичні заняття, групова робота, бесіди, проведення дискусій з обговорення різноманітних форм наукової діяльності, розв'язання аналітичних задач, робота з літературою, реферування, самостійна робота.

7. Методи контролю

Рівень досягнення запланованих результатів навчання перевірятиметься за допомогою таких форм та методів контролю: поточний контроль, модульний контроль, підсумковий контроль (іспит).

- 1) Обговорення на семінарських/практичних заняттях здійснюється у формі диспуту, дискусії, бесіди. Для обговорення необхідно готувати усі питання. Виступ кожного студента має відповідати конкретному питанню дискусії, будуватися логічно й аргументовано з висловленням власної точки зору. До участі в обговоренні питання залучаються всі студенти. У доповненні виступів інших слід зауважувати на недоліках та відмічати особливе. Активна участь студента в обговоренні усіх

питань заняття та поглиблене розкриття питання оцінюється найвищим балом, передбаченим для цього заняття.

- 2) Практичні заняття виконуються груповим методом.
- 3) Результати виконаних самостійних завдань перевіряються на основі презентацій, аналітичних звітів, опитування.

8. Критерії оцінювання та розподіл балів, які отримують студенти

Розподіл балів, які отримують студенти (кількісні критерії оцінювання)*

Складові навчальної роботи	Бали за одне заняття (завдання)	Кількість занять (завдань)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль 1			
Виконання і захист практичних робіт	0...3	3	0...9
Експрес-опитування	0...3	3	0...9
Захист виконаних завдань самостійної роботи	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Змістовий модуль 2			
Відповіді на практичних заняттях	0...3	4	0...12
Наукова робота (тези)	0...10	1	0...10
Захист виконаних завдань самостійної роботи	0...5	3	0...15
Модульний контроль	0...10	1	0...10
Виконання і захист РК	0...10	1	0...10
Усього за семестр			0...100

* Студент може самостійно вибрати траєкторію освітнього процесу з дисципліни, набираючи достатню для атестації кількість балів.

Семестровий контроль (іспит) проводиться у разі відмови студента від балів поточного тестування й за наявності допуску до іспиту. Під час складання семестрового іспиту студент має можливість отримати максимум 100 балів.

Білет для іспиту складається з трьох питань: двох теоретичних (по 30 балів кожний) і одного практичного (40 балів).

Якісні критерії оцінювання

Необхідний обсяг знань для одержання позитивної оцінки:

- основні принципи та система організації науки в Україні; ступені, звання та посади науковців та науково-педагогічних працівників;
- структура, етапи та процес наукового дослідження;

- основи методології та методики наукового дослідження;
- основні джерела наукової інформації;
- головні види науково-дослідної роботи студентів;
- класифікація, типологія та структурні компоненти наукових досліджень;
- форми оприлюднення результатів наукових досліджень;
- основні види наукових публікацій та видань;
- стадії процесу підготовки курсових, дипломних та конкурсних наукових робіт.

Необхідний обсяг вмінь для одержання позитивної оцінки:

виявляти здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел;

- визначати об'єкт, предмет, мету та завдання наукового дослідження;
- обирати тему наукового дослідження та обґрунтовувати її актуальність;
- планувати наукове дослідження, визначати його головні етапи;
- визначати та використовувати методи наукового дослідження;
- формувати структуру та план наукової роботи;
- виявляти та використовувати джерела наукової інформації;
- організовувати та здійснювати студентські наукові дослідження на рівні курсової роботи.

Критерії оцінювання роботи студента протягом семестру

Задовільно (60–74). Мати мінімальний рівень знань та вмінь. Здати всі практичні завдання. Знати й відтворювати значну частину теоретичного матеріалу. Вміти достатньо правильно формувати структуру та план курсової роботи, визначати її об'єкт, предмет, мету та завдання. Написати на задовільні оцінки модульні контрольні роботи та РК.

Добре (75–89). Мати достатній рівень знань та вмінь. В обумовлений термін здати всі практичні завдання. На достатньому рівні знати теоретичний матеріал та вміти загалом самостійно його застосовувати. Вміти правильно формувати структуру та план курсової роботи, визначати її об'єкт, предмет, мету та завдання. Написати на позитивні оцінки модульні контрольні роботи та РК.

Відмінно (90–100). В обумовлений термін здати всі практичні завдання. Досконально знати теоретичний матеріал та вміти самостійно його застосовувати. Вміти чітко формувати структуру та план курсової роботи, визначати її об'єкт, предмет, мету та завдання. Написати на відмінні оцінки модульні контрольні роботи та РК.

Шкала оцінювання: бальна і традиційна

Сума балів	Оцінка за традиційною шкалою	
	Іспит, диференційований залік	Залік
90 – 100	Відмінно	Зараховано
75 – 89	Добре	
60 – 74	Задовільно	
0 – 59	Незадовільно	Не зараховано

9. Політика навчального курсу

Система оцінювання знань з дисципліни включає поточний і семестровий контроль. Поточний здійснюється під час проведення практичних занять проходять у формі обговорення, дискусії та виконання конкретного практичного завдання і має на меті перевірку знань студентів з окремих тем навчальної дисципліни. Кожна оцінка виставляється відповідно до розроблених викладачем та заздалегідь оголошених студентам критеріїв. Семестровий контроль проводиться у форму заліку через виконання тестових завдань. Підсумкова оцінка з дисципліни розраховується як сума оцінок за поточний контроль та виконання тесту. Пропущені семінарські та практичні заняття відпрацьовуються в обов'язковому порядку. Якщо студент не відпрацював усі, передбачені дисципліною, завдання, до заліку він не допускається. Форму і час відпрацювання студент та викладач взаємоузгоджують.

Студенти мають дотримуватися принципів академічної доброчесності, усвідомлюючи наслідки її порушення. Плагіат та інші форми нечесної роботи перевіряються.

10. Методичне забезпечення

Навчальні й навчально-методичні посібники, видані в університеті:

1. Документно-інформаційне забезпечення сучасної професійної комунікації: навч. посіб./ А.Є. Прилуцька, О.О. Карпенко, Н.І. Парафійник, О.В. Медведь / за загальн. ред. А.Є. Прилуцької. – Х.: Нац. аерокосм. ун-т «Харк. авіац. ін-т», 2017. – 463 с.

2. Прилуцька А. Є. Освітньо-професійна програма спеціальності 029 «Інформаційна, бібліотечна та архівна справа» (Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський). Методичні вказівки щодо навчально-методичного забезпечення освітнього процесу. / Харків : Нац. аерокосм. ун-т ім. М.Є.Жуковського «Харк. авіац. ін т», 2019. – 31 с.- – [Укр. мова.]

3. Методичні вказівки для викладачів щодо забезпечення навчального процесу за освітньо-професійною програмою "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа" спеціальності 029 "Інформаційна, бібліотечна та архівна справа": рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) / А. Є. Прилуцька. - Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харків. авіац. ін-т", Харків, 2019. - 87 с.

11. Рекомендована література

Базова:

1. Методологія наукових досліджень: навч. посіб./ В.С. Антонюк, Л.Г.Полонський, В.І.Аверченко, Ю.А. Малахов. – К.:НТУУ«КПІ»,2015.-276 с.
2. Ладанюк А.П. Методологія наукових досліджень: навч. посіб. /А.П.Ладанюк . – Київ: Ліра-К, 2018 – 352с.
- 3.Конверський А. Основи методології та організації наукових досліджень: навч. посіб./Конверський А.- Центр навчальної літератури, 2019 – 400с.
4. Палеха Ю. І. Основи науково-дослідної роботи : навч. посіб : гриф МОН України / Ю. І. Палеха, Н. О. Леміш. – Київ :Ліра – К, 2017 – 336 с.
5. Вержиховська О.М., Гурський В.А, Плахтій М.П.Науково-дослідна діяльність в галузі освіти. Навчально-методичний посібник. – Вид. 2-е, доповнене і перероблене / За ред.П.Д. Плахтія. – Кам'янець-Подільський: МЕДОБОРИ ПП, 2015. – 137с.

Допоміжна:

- 1.Дівінська Н.О., Дяченко Н.О. Реалізація науково-дослідницької діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу університетів / Н.О. Дівінська, Н.О. Дяченко. – К., 2016. – 26 с.
- 2.Концепція та методологія реалізації науково-дослідницької діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу університетів : монографія / авт. :О.І. Бульвінська, Н.О. Дівінська, Н.О. Дяченко, О.В. Жабенко, І.О. Линьова,Ю.А. Скиба, Г.П. Чорнойван, О.Г. Ярошенко ; за ред. О.Г. Ярошенко. – К. :Інститут вищої освіти НАПН України, 2016. – 178 с.
3. Методологічне підґрунття сучасного соціогуманітарного знання в системі вузівської науки / А. Є. Прилуцька ІІ Всеукраїнська науково-методична Інтернет-конференція "Інформаційна культура в просторі професійної комунікації", 21 травня 2015 р. : зб. ст. / М-во освіти і науки України, Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського "Харк. авіац. ін-т", Івано - Франків. нац. техн. ун-т нафти і газу . - Х.,2015. - С. 109-113 .
4. Прилуцька А.Є. Університетська наука та її роль у формуванні аксіосфери сучасного українського суспільства//Зб. матеріалів Міжнародної науково-практичної конференції «Актуальні питання державно-правового розвитку України», 21 червня 2017р. Вид-цтво ОНПУ, Одеса, 2017 – С34-38.
5. Шемаєва Г. В. Зарубіжні бібліотечні журнали в процесі наукової комунікації (англ) / Г. В. Шемаєва, Ю. О. Шевцова // Вісник ХДАК. –2015. – Вип.47. – С. 62-71.
6. Шемаєва Г. В. Етапи розвитку наукових комунікацій // Вісник ХДАК – 2017. – Вип. 50. – С. 24-35.
7. Ярошенко О.Г. Аналіз практичного стану науково-дослідницької діяльності суб'єктів навчально-виховного процесу університетів : препринт (аналітичні матеріали) / авт. кол. : О.Г. Ярошенко, Ю.А. Скиба, Н.Ю. Тітаренко; за ред.О.Г. Ярошенко. – К. : Інститут вищої освіти НАПН України, 2015. – С. 91–92.

8. Prilutskaya A. Environmental awareness as the existence problem of selection of models of self-realization of the modern human // INNOVATIONS IN HUMANITIES: RESTARTING/ Wydawnictwo Wyższej Szkoły Technicznej w Katowicach, 2019 – P.214

13. Інформаційні ресурси

1. Основи науково-дослідної діяльності [Електронний ресурс] : дистанц. курс. – Режим доступу: <https://mentor.khai.edu/course/view.php?id=3866>.

2. <https://education.khai.edu/department/801>

2. <http://library.khai.edu/catalog>